

Врз основа на член 20, став 1, алинеја 3 од Законот за рамномерен регионален развој (“Службен весник на РМ” 63/2007), Советот за развој на Пелагонискиот плански регион на седницата одржана на ден 27.02.2014 година донесе:

ГОДИШЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА 2014 ГОДИНА

за имплементација на Програмата за развој на Пелагонискиот плански регион 2010 – 2015 од страна на Центарот за развој на Пелагонискиот плански регион

**Фебруари, 2014 година
Битола**

Вовед

Потребата за планирање на годишно ниво се наметнува заради остварување на развојните цели согласно стратешките документи за регионална развојна политика на Република Македонија.

Во суштина, регионалниот развој е холистички процес во којшто различни регионални групи на интерес партиципираат во дефинирањето, одлучувањето и имплементацијата на развојни цели за тековните генерации, заради намалување на диспаратите во развојот помеѓу и во рамките на планските региони, без да го нарушат капацитетот за економско инвестирање на идните генерации, ниту пак нивниот социјален и еколошки капитал.

Стратешката рамка за рамномерен и одржлив развој на националната економија и општеството во целина ја чинат Законот за рамномерен регионален развој («Службен весник на РМ» број 63/07) заедно со регулативата во неколку други сектори, Стратегијата за регионален развој на Република Македонија за периодот 2009 – 2019 («Службен весник на РМ» број 119/09). Сето ова претставува појдовна основа за подготовка на Акциониот план за 2014 година за спроведување на Програмата за развој на Пелагонискиот плански регион 2010 – 2015 година.

Целта на изготвувањето на овој Акционен план е да даде насока во развојниот пат на Пелагонискиот регион кон подобро разбирање на начинот на којшто се остварува одржливиот развој преку рефлектирање на потребите генерирани во визијата и заедничките приоритети на различните заинтересирани страни на локално, регионално и национално ниво.

Правна рамка

Основата за подготовка на Акциониот план за спроведување на Програмата за развој на планските региони е утврдена во член 13 од Законот за рамномерен регионален развој, кој предвидува донесување на годишни Акциони планови за спроведување на Програмата.

Самата содржина на Акциониот план е уредена со Правилникот за Методологија за изработка на планските документи за регионалниот развој. Во членот 24 на оваа Методологија се дефинирани следните содржини на Акциониот план:

- Стратешки цели;
- Приоритети во рамките на стратешки цели;
- Мерки за имплементација на секој приоритет;
- Индикатори за следење на имплементацијата на секоја мерка;
- Надлежни институции за спроведување на мерките
- Висина на трошоците и извори на финансирање на регионалниот развој

Процесот за изработка на Акциониот план е координиран од страна на тимот на Центарот за развој на Пелагонискиот плански регион, како институција којашто учествува во планирањето на регионалниот развој и спроведувањето на планските документи за регионален развој.

Стратешки цели, приоритети и мерки за спроведување на приоритетите на регионалниот развој на Пелагонискиот регион за 2014 година

Програмата за развој на Пелагонискиот регион е базирана на основниот концепт на политиката на регионален развој: развивање и имплементација на полицентричен модел на развој, а поаѓа од насоките за развој на регионот опишани во Националната Стратегија, како и од развојните цели и приоритети на составните општини. Во склад со Законот, оваа Програма има за цел да обезбеди:

- економски развој на регионот преку намалување на диспаратите во рамките на регионот, како и во однос на останатите плански региони,
- социјален просперитет врз основа на подигнување на квалитетот на живот на граѓаните;
- зголемување на конкурентноста на Пелагонискиот регион и негово меѓународно позиционирање преку оптимално користење и валоризирање на природното богатство, човечкиот капитал и економските особености;
- зачувување и развивање на посебниот идентитет на Пелагонискиот регион, како и негова афирмација и развој;
- развој на подрачјата со специфични развојни потреби и ревитализација на селата, и
- поддршка на меѓуопштинската и прекуграничната соработка на единиците на локалната самоуправа и регионот во функција на поттикнување на рамномерен регионален развој.

При изработката на Програмата за развој на ППР 2010 – 2015 беше утврдена развојната визија :

Да бидеме регион со брендирана автентичност, со висок квалитет на живеење, перспективна иднина за нашите жители, економски раст и одржлив развој по европски критериуми.

Врз основа на SWOT анализата и утврдената визија, остварувањето на среднорочните цели на развојот и зацртаната крајна цел (визијата) – регионот да биде добро инфраструктурно развиен и поврзан, со обезбедени услови за економски развој, социјална кохезија и заштита на животната средина што ќе резултира со подобар квалитет на живеење на граѓаните, е прикажано во Табела 1.

Табела 1

Среднорочни цели	Приоритети
Подобра меѓусебна и меѓународна поврзаност на општините во регионот преку планирање и изградба на современа инфраструктура	Подобрување на квалитетот на живеење преку подобрување на комуналната инфраструктура
	Подобрување на комуникацијата, квалитетот на животот и зголемување на економската размена преку надградба на постоечката и изградба на нова транспортна, железничка и аеродромска инфраструктура
	Создавање услови за развој и привлекување на инвеститори преку подготовка на урбанистичко-планска и техничка документација
	Инфраструктурен развој на Подрачјата со специфични развојни потреби
Подобро животна средина преку намалување на загадувањето, отстранување на	Зголемување на енергетската ефикасност преку создавање на (едукативни) услови за примена на модерни технолошки решенија
	Намалување на трошењето на конвенционалните горива

последниците од него, како и зголемување на енергетската ефикасност	со искористување на обновливите извори на енергија
Повисок квалитет на живот и поголема социјална кохезија во регионот, преку континуирано вложување во развојот на човечките ресурси	Промовирање на регионалниот идентитет преку заеднички иницијативи за развој на културата и спортот
	Подобрување на квалитетот на човечките ресурси во регионот
Поттикнување на локалниот економски развој на Пелагонискиот регион	Информатичка технологија
	Туризам, спорт и рекреација
	Развој на малите и средни претпријатија и претприемништвото
	Поддршка на економскиот развој со мерки на ниво на Пелагонискиот регион во целина

Со мерките предвидени со оваа Програма ќе искористат силните страни како основа за реализација на можностите за развој кои стојат на располагање на регионот, со едновремен обид за надминување на слабостите и амортизација на законите како пречка за развојот на регионот.

Инструментите за поддршка на развојот (национални и меѓународни) во 2014 година ќе бидат искористени за постигнување на одржлив развој, преку подобрување и унапредување на инфраструктурните услови, заштита на животната средина, подобрување на условите за развој на претприемништвото, инвестирање во човечките капацитети, зголемување на искористеноста на природните ресурси во регионот во насока на зголемување на енергетската ефикасност, развој на регионални културни иницијативи, меѓународна соработка и преку потесно поврзување на стејхолдерите во регионот во сите релеванти области за развој на регионот.

Акциониот план за имплементација за стратешките цели и приоритети на Програмата за развој на Пелагонискиот плански регион за 2014 година дава преглед на мерките и активностите коишто Центарот за развој на Пелагонискиот плански регион планира да ги оствари согласно ресурсите што ги поседува и финансиските средства неопходни за имплементација на поединечните активности, во согласност со насоките дадени од страна на носителите на одлуките за рамномерен регионален развој на регионално и национално ниво. Сето тоа ќе биде следено преку конкретни индикатори за изведба коишто ќе произлегуваат од адекватни извори на информации за нивна верификација.

Предложените индикатори за следење на спроведувањето на мерките во рамките на приоритетите од Програмата за развој на Пелагонискиот регион се прикажани подолу.

Табела 2 – ПРОГРАМАТА 2010-2015

Приоритети	Мерки	Индикатори
1.1 Подобрување на квалитетот на живеење преку подобрување на комуналната инфраструктура	<i>Подготовка на техничка документација за Проекти за комунална инфраструктура (водоводни и хидрантски системи и нивни поединечни елементи, канализации, пречистителни станици, улично осветлување,</i>	• Број на подготвени основни проекти (за секоја категорија посебно) • Број на подготвени Главни проекти (за секоја категорија посебно)

	<i>топловоди, речни корита и други објекти од комунален карактер) и нејзина ревизија</i> <i>Надградба на постоечки и изградба на нови системи за водоснабдување</i> <i>Оптимизација на системите за давање на комуналните (општинските) услуги</i> <i>Изведба на регионална хидрантска мрежа</i>	• Број на опфатени населени места • Должина на цевководи (м) • Број и големина на резервоари (м3) • Број на корисници • Опфатена површина со системите • Должина на системите • Број на изградени миниакумулации • Број на изградени хидрантски системи
1.2 Подобрување на комуникацијата и зголемување на економската размена преку надградба на постоечката и изградба на нова инфраструктура	<i>Подготовка на техничка документација – Проекти за регионална и локална и регионална инфраструктура (патишта, мостови, улици, железница, аеродроми, противпожарни објекти, гранични премини и друго во и надвор од населени места од значење за регионот)</i> <i>Изградба на нови и реконструкција на постоечки локални и регионални патишта, улици во населени места од значење за регионот и мостови</i> <i>Надградба на постоечките и поставување (изградба) на нови пратечки содржини на патната инфраструктура</i> <i>Изградба, реконструкција, доопремување и проширување на противпожарни објекти</i>	• Број на подготвени основни проекти (за секоја категорија посебно) • Број на подготвени Главни проекти (за секоја категорија посебно) • Број на подготвени апликации за ЕУ проекти • Должина на изградени локални и регионални патишта • Должина на реконструирани локални и регионални патишта • Должина на изградени локални улици • Должина на реконструирани локални улици • Број на поставени автобуски постојки, свртувалишта итн. • Број на изградени/надградени мостови • Должина на изградени/надградени мостови • Број на изградени паркиралишта • Површина на изградени паркиралишта • Број на изработени сообраќајни студии • Број на изградени противпожарни објекти • Број на реконструирани противпожарни објекти • Број на опремени противпожарни објекти

1.3 Создавање на услови за развој и привлекување на инвеститори преку подготовка на урбанистичко-планска и техничка документација	<i>Изработка на урбанистичко планска документација и нејзина ревизија</i>	• Број на подготвени ГУП • Број на подготвени ДУП • Број на подготвена планска документација за комунална инфраструктура • Број на ажурирани геодетски подлоги, нумерички податоци и картирање • Број на изработена урбанистичко-планска документација • Број на изработена локална урбанистичко-планска документација за посебни потреби во и вон населени места • Број на изработена специјална урбанистичко планска документација за определени зони • Број на подготвени и/или надградени развојни студии
	<i>Изработка на развојна и проектна документација како основа за создавање на услови за забрзан економскиот раст и нејзина ревизија</i>	
1.4 Инфраструктурен развој на Подрачјата со специфични развојни потреби (подготовка на документација и реализација на проекти во сите инфраструктурни области)	<i>Изработка на техничка документација за спроведување на инфраструктурни проекти</i>	• Број на подготвени идејни проекти (за секоја категорија посебно) • Број на подготвени основни проекти (за секоја категорија посебно) • Број на подготвени апликации за ЕУ проекти • Должина на изградени локални патишта и улици • Должина на реконструирани локални патишта и улици • Број на изградени/надградени мостови • Должина на изградени/надградени мостови • Број на изградени паркиралишта • Површина на изградени паркиралишта • Број на изработени сообраќајни студии • Број на опфатени населени места со водовод • Број на опфатени населени места со канализација • Должина на цевководи (м) • Број и големина на резервоари (м3) • Број на корисници
	<i>Изградба на нова и надградба на постоечката инфраструктура во областите со специфични развојни потреби во регионот</i>	

		• Опфатена површина со системите • Должина на системите
2.1 Унапредување на животната средина преку интегрирано управување со загадувањето (почва, воздух, вода)	<i>Подготовка на техничка документација за проекти од областа на заштитата на животната средина (канализации, пречистителни станици, заштита на воздухот, почвата и водите)</i>	• Изработени идејни проекти • Изработени основни проекти • Изградена депонија за цврст отпад • Број на поставени претоварни станици • Број на подготвени општински планови за управување со отпад • Количина на набавена опрема за општинските јкп • Број на отстранети диви депонии • Површина на отстранети диви депонии • Број на рекултивирани диви депонии • Количина на пречистени гасови • Број на опфатени населени места со канализации • Број на опфатени населени места со пречистителни станици • Должина на цевководи (м) • Број на корисници • Број на пречистителни станици • Број на населени места опфатени со организиран систем за собирање на цврстиот отпад • Број на едуцирани стејкхолдери за начините за намалување на загадувањето • Изработени технички документации за регионална депонија • Изградени регионални депонии • Должина на колектори (м)
	<i>Интегрирано управување со цврстиот отпад</i>	
	<i>Намалување на загадувањето на воздухот и почвата во Пелагонискиот регион</i>	
	<i>Надградба на постоечки и изградба на нови системи за одведување и пречистување на отпадни води</i>	
	<i>Унапредување на животната средина во Подрачјата со специфични развојни потреби на територијата на општините на Пелагониски регион</i>	
	<i>Едукација за начините за намалување на загадувањето на воздухот и почвата во Пелагонискиот регион</i>	
	<i>Изработка на техничка документација за изградба на регионална депонија</i>	
	<i>Создавање правна рамка и изградба на регионална депонија</i>	

2.2 Зголемување на енергетската ефикасност преку создавање на (нормативни, едукативни, административни, финансиски, технички) услови за примена на модерни технолошки решенија	<i>Стимулирање на примената на модерни технички решенија</i>	• Изработена студија за искористување на топлинската енергија од рек Битола за греење • Формирана база на податоци на загадувачи во региноот • Формирана на база на податоци за проекти за заштита на животната средина • Изработена стратегија за енергетска ефикасност на регионот • Површина на заменета дограма во објектите во регионот • Број на корисници на тола вода од рек • Затоплена површина со топла вода од рек • База на корисници на нови технологии • Број на едуцирано население за користење на обновливи извори на енергија • Изработена техничка документација за капацитети за производство на енергија од обновливи извори
	<i>Користење на топлинска енергија од РЕК Битола</i>	
	<i>Едукација на населението и потенцијалните инвеститори за користење на обновливи извори на енергија</i>	
	<i>Изработка на техничка документација за изградба на капацитети за производство на енергија од обновливи извори</i>	
2.3 Намалување на трошењето на конвенционалните горива со искористување на обновливите извори на енергија	<i>Искористување на биомасата, биогасот и биодизелот – како извори на енергија</i>	• Број на подготвени студии • Број на изградени постројки за производство на енергија од органички отпад • Број на инсталирани сончеви колектори • Површина на инсталирани сончеви колектори • % на застапеност на производство на електрична енергија од обновливи и алтернативни видови • Број на јавни институции со инсталирани соларни панели • Број на едуцирано население за за биомасата и биогасот како и за искористување на потенцијалите за производство на електрична енергија од соларна енергија
	<i>Едукација на населението за биомасата и биогасот како и за искористување на потенцијалите за производство на електрична енергија од соларна енергија</i>	
	<i>Искористување на потенцијалите за производство на електрична енергија од соларна енергија</i>	

3.1 Креирање на флексибилен и современ образовен систем, кој ќе произведува кадри согласно барањата на пазарот на труд и специфичните потреби на регионот	<i>Јакнење на просторните капацитети во образовните институции</i>	• Број на нови и реконструирани училишни објекти • Анализа за потребите од стручно усовршување на наставниот кадар во училиштата и на вработените и менаџерскиот кадар во јавните институции
	<i>Воспоставување на систем за неформално образование и едукација</i>	• Број на организирани настани за обука • Број на учесници, што ги посетиле настаните за обука • Број на развиени модули за обука • Износ на потрошени средства за настаните за обука • Изготвена студија за потребите на регионалниот пазар на труд • Број на земјоделци што ги посетиле и завршиле програмите за професионализација
	<i>Континуирана едукација на вработените во јавната администрација</i>	• Број на реализирани проекти за практична настава • Број на ученици што посетиле практична настава • Број на реализирани вработувања, како резултат на практичната настава
	<i>Создавање на услови за повисок квалитет на живот и поголема социјална кохезија во Подрачјата со специфични развојни потреби во регионот</i>	• Број на стопански субјекти, во кои се реализирала практичната настава • Број на проекти за волонтирање • Број на учесници во проектите за волонтирање • Број на промотивни активности за значењето на центрите за ран детски развој • Број на промотивни активности за промоција на неформалното образование и едукација • Формиран центар за доживотно учење на возрасни • Изработен регионален WEB портал за услугите кои ги даваат општините во регионот и подрачните единици на министерствата • Број на посетители на WEB порталот

3.2 Подигнување на нивото на социјална заштита на целото население, со посебен акцент на родовите прашања и ранливите групи во руралните средини	<i>Превенција од болестите на зависност и намалување на социо-патолошките појави</i>	• Изработен акционен план за превенција од зависности (дрога, алкохол и др.) • Број на отворени дневни центри за лечење на болестите на зависност • Број на зависници кои се лечат во центрите • Број на излекувани зависници • Број на промотивни активности за охрабрување на пријавата на семејно насилство • Број на мерки за промоција на предностите за живот во руралните средини
	<i>Интегрирање на родовите прашања во развојот на локалната и регионалната политика</i>	• Број на лица што се вратиле да живеат во руралните средини • Подобен квалитет на живот на младите и старите лица во руралните средини • Број на реализирани настани за подигнување на свесноста за родова еднаквост во руралните средини • Зајакната свеста за родова еднаквост во руралните средини • Број на жени на раководни јавни функции во руралните средини
	<i>Изработка на регионална и локални стратегии за родови прашања</i>	• Поднесена иницијатива за изградба и доделување на социјални станови • Број на отворени народни кујни во регионот • Број на лица, што ги користат услугите на народните кујни • Изработени стратегии за родови прашања
3.3 Подобрување на квалитетот и достапноста на здравствените услуги преку модернизација и надградба на постоечките капацитети	<i>Јакнење на свеста за значењето на превенцијата од современи болести</i>	• Број на здравствени организации поврзани во системот на е-здравство • Број на промотивни активности за подигнување на свеста за здрав начин на исхрана • Број на промотивни активности за промена на стилот на живот • Број на едукативни работилници за подигнување на нивото на здравствената

	<i>Подобрување на здравствената состојба на децата и жената</i>	култура на жената и децата • Број на креирани модули за тренинг и едукација • Број на лица што ги посетиле работилниците • Број на отворени центри за климатска рехабилитација • Број на лица што ги посетиле воздушните центри за рехабилитација
3.4 Промовирање на регионалниот идентитет преку заеднички иницијативи за развој на културата и спортот	<i>Промоција на културно-историското наследство од регионот</i>	• Отворена регионална организација за промоција на културно-историското наследство • Број на вработени лица во регионалната канцеларија • Број на реализирани активности на регионалната канцеларија • Изработено регионално лого • Број на активности за промоција на регионалното лого • Број на реконструирани и новоотворени културни и спортски објекти • Формирана регионална лига за спортски натпревари во основните и средните училишта • Број на спортови во кој е формирана лигата • Број на клубови кои учествуваат во лига системот • Број на одиграни натпревари во лига системот • Број на организирани спортски манифестации од меѓународен карактер • Број на учесници на манифестациите • Број на посетители на манифестациите • Број на новоизградени спортски училишни сали во руралните средини • Број на нововработени
	<i>Подобрување на условите за култура и спорт во руралните средини</i>	
	<i>Организирање на спортски манифестации од регионален и меѓународен карактер</i>	
	<i>Унапредување и заштита на културно-историско наследство во регионот</i>	
	<i>Изработка на техничка документација и изградба на зоолошки градини</i>	

	<i>Подготовка и спроведување на стратегиски документи и планови за развој на културата и спортот во регионот</i>	наставници по физичко воспитување • Број на наместени подвижни библиотеки во руралните средини • Број на издадени книги • Број на формирани локални културни секции и дружини во руралните средини • Број на организирани културни настани во руралните средини • Број на учесници во културните настани во руралните средини • Број на посетители на културните настани во руралните средини • Изработена техничка документација за зоолошка градина
4.3 Преработка на храна	<i>Зголемување на свеста помеѓу деловните субјекти и останатите учесници во ЛЕР за важноста на кластерот за преработка на храна во Пелагонискиот регион</i> <i>Организирање на компаниите во групи за заедничка имплементација на стандарди (НАССР, ISO 9001:2008)</i> <i>Лобирање до клучните компании за проширување на употребата на локални земјоделски производи</i> <i>Организирање на фармерите за заедничко снабдување со суровини на преработувачите</i>	• Број на одржани средби со компаниите од овој сектор • Број на присутни компании на средбите • Формирани кластер на преработувачи на храна • Број на компании вклучени во кластерот • Број на компании со воведени системи за управување со квалитетот (ISO, НАССР) • Број на фармери вклучени во договорите за заедничко снабдување на преработувачите
4.4 Информатичка технологија (ИТ)	<i>Промовирање на специјализирани ИТ обуки според потребите на бизнис секторот</i> <i>Истражување на пазарот за потребите за ИТ во другите сектори</i> <i>Припрема на специјализирани ИТ пакети за фармерите</i> <i>Развој и примена на специјализирана ИТ опрема (за земјоделството и другите сектори)</i>	• Подготвен пакет на услуги • Број на продадени пакети на услуги • Број на одржани едукативни настани • Број на слушатели на едукативните настани • Број на компании кои учествуваат во едукативните настани
4.5 Индустрија за пакување, печатење и дизајн	<i>Промоција и поттикнување на лидерство за промоција на Пелагонија како центар за иновативност во индустријата за пакување, печатење и дизајн</i>	• Формиран кластер во областа • Надграден пакетот на обуки за компаниите • Број на одржани едукативни настани

	<i>Надоградба на капацитетите на клиентите за напредно планирање и програмирање на потребите за нивното производство, врз договорна основа врз реалните потреби за пакување</i> <i>Изнаоѓање на нови пазари за оваа индустрија надвор од индустријата за преработка на храна (печатење и пакување)</i> <i>Охрабрување на соработка со подизведувачи со малите локални компании кои имаат слободен капацитет</i>	• Број на слушатели на едукативните настани • Број на компании кои учествуваат во едукативните настани • Број на промотивни настани • Подготвени промотивни материјали • Број на склучени подоговори
4.6 Туризам, спорт и рекреација	<i>Координација на соработката помеѓу учесниците во туристичкиот вредносен синџир</i> <i>Мапирање на сите туристички атракции и инфраструктура</i> <i>Дефинирање и промоција на туристички производи и изложување на саеми</i> <i>Воспоставување на курсеви за развој на човечките ресурси во туристичката администрација и понуда на услуги во приватниот сектор</i> <i>Обезбедување на субвенции за овозможување на домаќинствата во руралните средини да создадат сместувачки капацитети</i> <i>Формирање регионален Центар за унапредување на туризмот</i> <i>Креирање брендиран туристички производ</i> <i>Подобрување на постојната и изградба на нова инфраструктура за сите форми на туризам, спорт и рекреација</i>	• Број на туристи во регионот • Број на ноќевања во регионот • Број на туристички компании кои учествуваат во активностите • Подготвена мапа на туристички атракции и инфраструктура • Дефиниран туристички производ на регионот • Број на одржани едукативни настани • Број на учесници во едукативните настани • Број на финансиски поддржани домаќинства за развој на туризмот • Формиран регионален Центар за унапредување на туризмот • Број на брендиран туристички производи • Број на реконструирани и ревитализирани објекти • Број на новоизградени објекти
4.7 Развој на малите и средни претпријатија и претприемништвото	<i>Создавање на поволен амбиент за иновативен развој на МСП</i> <i>Подигнување на нивото на едукација и образование на човековите ресурси во МСП</i>	• Број на одржани саемски манифестации • Број на посетители на саемските манифестации • Број на учесници на саемските манифестации • Број на доделени стипендии • Број на спроведени регионални проекти • Број на одржани обуки

	<i>Промоција на Јавно-приватно партнерство</i>	• Број на учесници на обуките • Број на воспоставени технолошки паркови/зони • Број на компании лоцирани во технолошките паркови/зони • Број на склучени и реализирани ЈПП
4.8 Пелагониски регион во целина	<i>Брендирање на Пелагонискиот регион</i>	• Број на спроведени регионални проекти • Зголемен обем на производство на мермер • Зголемен обем на производство на тутун • Број на брендирани прозиводи • Количина на подготвени и печатени промотивни материјали • Број на организирани регионални саемски изложби • Подготвен план за брендирање • Број на образовани млади фармери • Број на одржани образбони настани
	<i>Поддршка на иницијативите за општински индустриски зони</i>	
	<i>Поддршка на индустријата за тутун</i>	
	<i>Поддршка на индустријата за мермер</i>	
	<i>Поддршка на пилот проект за ефикасно користење на енергијата во Општинската зграда на Прилеп</i>	
	<i>Координација на локалните учесници за промоција на ЛЕР</i>	
	<i>Поддршка на ЛЕР одделенијата во Единиците за локална самоуправа</i>	
	<i>Поддршка на ИТ академија</i>	
	<i>Поддршка на регионална и општинска иницијатива за отпад</i>	
	<i>Поддршка на општинската шема за водоснабдителна мрежа</i>	
	<i>Поддршка на општинската шема за водоснабдителна мрежа</i>	

Надлежна институција за спроведување на мерките на регионалниот развој

Законот за рамномерен регионален како носители на политиката за регионален развој на Пелагонискиот плански регион ги дефинира следните: Владата на Република Македонија, Советот за рамномерен регионален развој на Република Македонија, Министерството за локална самоуправа, Советот за развој на Пелагонискиот плански регион, додека пак во планирањето на регионалниот развој и спроведувањето на планските документи за регионален развој учествуваат и Бирото за регионален развој, Центарот за развој на Пелагонискиот плански регион и Локалните самоуправи на општините во рамките на Пелагонискиот плански регион: Битола, Прилеп, Крушево, Ресен, Демир Хисар, Могила, Новаци, Кривогаштани и Долнени.

Советот за развој на Пелагонискиот плански регион (СРППР) е одговорен за креирање на развојната политика на планскиот регион, врз основа на креирање на стратешките документи за регионален развој, организирање и координација на активностите за следење и оценување на спроведувањето на планските документи за регионален развој, координација на активностите на единиците на локална самоуправа, државните институции во рамките на регионот коишто дејствуваат во областа на регионалниот развој и здруженијата на граѓани, како и промоција на прекуграничната соработка со региони од други земји врз основа на заеднички интереси.

Центарот за развој на Пелагонискиот плански регион (ЦРППР) е основан од страна на единиците на локална самоуправа од Пелагонискиот плански регион со цел вршење

на стручни работи од значење за регионалниот развој. ЦРППР ги изготвува планските документи и подготвува и имплементира проекти за развој на Пелагонискиот регион обезбедувајќи истовремено и стручна помош за единиците на локална самоуправа при изготвување на нивните плански документи. За својата работа ЦРППР одговара пред СРППР.

Единиците на локална самоуправа се надлежни за обезбедување информации и ресурси за квалитетна подготовка и имплементација на регионалните проекти, а исто така и за ефективна реализација на локалните проекти, како и оние наменети за развој на подрачјата со специфични потреби и развој на селата.

Одржлив регионален развој се постигнува врз основа на целосна институционална координација за прудентно користење на финансиските средства врз основа на што се овозможува спроведување на развојните регионални програми, во овој случај, Програмата за развој на Пелагонискиот приоритетите и мерките за развој на Пелагонискиот плански регион. Оттука, со овој Акционен план се создава подлогата за ефикасно функционирање на системот за поддршка на регионалниот развој на Пелагонискиот плански регион којшто вклучува елементи на поттикнување на соработка со невладиниот и бизнис сектор, и претставува стратешка рамка за соработка со соодветните министерства, владини институции, донатори и другите заинтересирани страни за спроведување на политиката за регионален развој.

Индикативни финансиски табели за висината на трошоците и извори на финансирање на регионалниот развој

Според **Фискалната стратегија** на Република Македонија за периодот **2013 – 2015 година**, донесена од Владата на Република Македонија основна цел, согласно со економската програма, е намалувањето на негативните последици од светската економска криза, како и забрзување на економскиот раст. Притоа, потребно е неколкугодишно последователно остварување на високи стапки на раст за граѓаните да почувствуваат позначајно зголемување на расположливиот доход и подобрување на нивниот животен стандард. Оттука, може да се очекува дека во наредните години, капиталните вложувања во регионалниот развој би имале споредливо ниво на раст како и домашниот прозивод.

Табела 3

Извор на финансирање	2013	2014	2015	Вкупно (2013-2015)
<i>во милиони денари</i>				
Министерство за локална самоуправа	49,992	53,78	63,88	167,652
Останати министерства	11732,099	1236,155	11021,75	23990,004
Вкупно	11782,091	1289,935	11085,63	24157,656

Буџетите на Програмите се за регионален развој се обезбедени од изворни средства на Буџетот на Република Македонија. Износите кои се на располагање на корисниците се прикажани во следната табела.

Табела 4

Извор на финансирање	Намена	2013	2014	2015	Вкупно (2013-2015)
<i>во милиони денари</i>					
Министерство за локална самоуправа	Рамномерен регионален развој	49,992	53,78	63,88	167,652
Биро за регионален развој	Рамномерен регионален развој	49,043	50,00	55,00	154,043
Вкупно		99,035	103,780	118,88	321,695

Покрај наведените средства за регионален развој, Буџетот на РМ за 2014 година, во буџетите на останатите линиски министерства, содржи средства кои во себе имаат регионална развојна компонента и се наменети за поддршка на регионалниот развој:

Табела 5

Институција	2013	2014	2015	Вкупно (2013-2015)
Во милиони денари				
Министерство за финансии (основен буџет)	118,852	103,135	46,261	268,248
Министерство за финансии (заеми)	490,480	674,41	858,34	2.023,23
Министерство за финансии (донации)	1122,767	458,61	197,149	3.654,406
Вкупно	11732,099	1236,155	11021,75	5944,884

За време на изготвувањето на Акцискиот план немаше соодветни информации за проектите што ќе бидат финансирани од страна на линиските министерства согласно Програмата за развој на Пелагонискиот регион, па оттука во овој Акционен план предвидени се средства со согласност со предвидениот процентуален износ на средства за Пелагонискиот плански регион. За Пелагонискиот плански регион предвидено е во периодот 2013-2017 година да се одделуваат 13.0% од вкупните средства за рамномерен регионален развој коишто на годишно ниво ќе се предвидат во Буџетот на Република Македонија.

Прилог 1:**ГОДИШНА ЛИСТА НА ПРЕДЛОГ – ПРОЕКТИ ЗА РАЗВОЈ НА ПЕЛАГОНИСКИОТ ПЛАНСКИ РЕГИОН ЗА 2014 ГОДИНА**

ОПШТИНА БИТОЛА
Изградба на покриен базен
Изградба на подземна и надземни катни гаражи
Изградба на пречистителна станица
Изградба на откупен центар за земјоделски производи
Изградба на Аква парк
Привлекување на инвеститори за изградба на туристичко рекреативен центар Ниже Поле
Привлекување на инвеститори за изградба на терени за голф
Изградба на пазар на големо
Индустриска зона „Жабени“ – привлекување на инвеститори

ОПШТИНА МОГИЛА
Проект за инфраструктурно решавање на Индустриска Зона Петилеп
Поврзување на локално населено место Св. тодори со регионален пат Крушево -Битола
Поврзување на локално населено место Мусинци со регионален пат Прилеп-Новаци
Реконструкција на улица Широка - Могила , Поврзување со регионален пат Битола-Прилеп
Изградба на тротоари и регулација на атмосферски води во населено место Могила
Регулација на река Шемница
Адаптација и рехабилитација на локален пат врска со регионален пат П 106 Долно Српци - село Беранци - Врска со пат Р 106,
Делница: Врска со региоанлен пат Р 106
Канализација во населено место Добрушево
Изградба на регионален сточен пазар во населено место Могила
Изградба на регионален откупен центар за земјоделски производи Добрушево

Валоризација на културното наследство во регионот и издавање на Монографија за промоција на културното наследство од регионот
Доградба на училници во основно училиште “Гоце Делчев” во село Могила
Донесување на урбанистички планови за поголемите населени места во општина Могила

ОПШТИНА ДОЛНЕНИ
Изградба и уредување на трибина фестивалот на народни инструменти „Пеце Атанасоски“ во н.м. Долнени кој е од меѓународен карактер
Изградба на хидроакумулационен ситем за наводнување на земјоделските површини кој ќе ги зголеми приносите и приходите на земјоделците и на општеството
Ловен дом – во н.м Стровија
“ИНДУСТРИСКА ЗОНА“ - Ропотово
Реализација на втора фаза на проект за заштита на регионален природен извор Дебреште
Изградба на зелен пазар –Ропотово

ОПШТИНА КРУШЕВО
Изградба на локален пат Борино – Житоше
Проект Изградба на резервоар за вода од 50м3 во с. Блушино

ОПШТИНА ДЕМИР ХИСАР
Подготовка на основни проекти за инфраструктура (сообраќајници, водоводна, канализациона и електрична мрежа) во рамките на Урбанистичкиот план во населено место за туристичко-рекреативниот комплекс “Големо Илино” (Илинска планина) и нивна ревизија
Адаптација на објект од историско и културно значење во Пелагонискиот регион - Спомен простор на Петре М. Андреевски, Слоештица
Изработка на Урбанистички план во населено место за туристичко-рекреативен комплекс “Суводол” и негова ревизија
Изработка на Урбанистички план во населено место за туристичко-рекреативен комплекс “Сопотница” и негова ревизија
Подготовка на Основен проект за “Пречистителна станица за отпадни води Демир Хисар и негова ревизија

ОПШТИНА НОВАЦИ
Изработка на Идејно решение и Проектна документација за уредување на спомен обележјето Гробот на Војводата Горѓи Сугарев и мв. Чукарите
Обележување на патека за Џип-турнеа од Новаци-Старавина-Будимирци- Др-Рајс- Скочивир- Брод-Ивени-Гнилеж- Д.Орехово (Паралово)- Новаци или Прилеп до Мецитлија
Партерно уредување на просторот на река Конјарка
Изработка на УПВМН за автокамп во атарот на с.Рапеш-Брник
Изработка на УПВМН за туристичка развојна зона во атарот на с.Рапеш-Брник-Ивени
Изработка на УПВМН за туристичка развојна зона во атарот на Будимерци
Изработка на УПВМН за автокамп во атарот на с.Скочивир /Коњарка/
Изработка на УПВМН за туристичка развојна зона во атарот на Зовиќ
Реновирање на сместувачки објекти во с.Скочивир (отстапени од АРМ)
Партерно уредување во с.Бач
Изградба на мост на река Елешка во атарите на с.Бач-Брод
Изработка на техничка документација за Реконструкција на Регионален пат Р-2340 од врска Р-1311 Новаци до врска М-5 Тополчани. Во овој проект би биле вклучени општините Новаци, Могила и Прилеп
Изработка на студија за алтернативно наводнување на Пелагонија (надвор од системот Стрежево)
Проект за техничка вода за с.Бач и пумпна станица
Изградба за Регионален пат Р-1311 делница-Рапеш-Старавина
Реконструкција на Регионален водовод во с. Градешница, Старавина, Будимерци и Зовиќ
Прочистителна станица за канализација во с.Новаци
Партерно уредување на просторот на река Конјарка
Уредување на поројот во с.Гермијан
Реализација на Проект за наводнување во с.Гермијан (Елешка река)
Изградба на тротоари на Р-1311 во с.Новаци
Реконструкција на заштитна брана во Живојно
Изградба на локални патишта и улици на територијата на општина Новаци
Изработка на Урбанистички план за село и тоа за с.Гнеотино, с.Брод с.Добровени, с.Рапеш. с.Будимерци, с.Зовиќ, с. Брник, с.

Градешница, с. Д.Орехово и с.Мегленци
Изградба на пешачка патека во Г.Агларци
Проект за наводнување – одводнување во Пелагонија
Реалокација на дел од Проект локален пат Брод-Гнеотино

ОПШТИНА ПРИЛЕП
Контрола и мерки за намалување на загаденоста на воздухот
Означување на планинарски патеки и објекти
Развој на рурален туризам во Мариово
Подобрување на енергетската ефикасност и заштеда на енергија кај образовните институции

ОПШТИНА РЕСЕН
Изготвување на ретален урбанистички план за крајбрежјето на Преспанско Езеро
Изготвување на техничка документација за изградба на канализационен систем (фекален и атмосферски) за туристичките места: Претор, Сливница, Крани со Арвати и Коњско
Изготвување на техничка документација за изградба на пречистителни станици во селските населби: Долно Дупени, Љубојно со Брајчино, Штрбово, Крани со Арвати, Сливница, Претор со Асамати, Стење и Коњско
Изготвување на техничка документација за изградба на хлоринатори на водоводните системи во селските населби
Поставување на сообраќајна – туристичка сигнализација на патните правци Битола – Ресен, Ресен – Стење и Ресен - Долно Дупени
Формирање на туристичко – информативен систем за Пелагонискиот Плански Регион со канцеларии во сите општини од регионот и вмрежување на туристичката понуда
Оплеменување на просторот околу Манастирот Св.Богородица на превојот Гавато
Оплеменување на просторот околу Манастирот Св.Ѓорги во с.Курбиново, Општина Ресен, вклучително и довод на електрична енергија
Реконструирање на локалната патна инфраструктура (асфалтирање) според утврдените приоритети од Советот на Општина Ресен
Изготвување на техничка документација за поврзување со еколошки патеки на манастирите Св Ана Маловиште, Св Петка Брајчино, Св. Богородица Сливница, Св. Ѓорги Курбиново, Св. Илија Грнчари
Мапирање на излетнички места за изградба на видиковци околу Преспанско Езеро, Баба Планина и Галичица

Ревизија на постоечката проектна документација за инфраструктурни проекти на Општина Ресен
Реконструкција и адаптација на спортско културен центар на м.в Починалиште Гимназија
Поставување на централен систем за затоплување на Кино Сала
Асфалтирање на пат до манастир Св. Наум во село Болно
Асфалтирање на пат до манастир Св. Илија во село Грнчари
Изградба на наблудувачници и патеки во заштитено порачје парк на природата Езерани
Изработка на промотивен материјал за Општина Ресен

ОПШТИНА КРИВОГАШТАНИ

Изградба на тротоари на магистрална улица во Кривогаштани-2 фаза
Изградба на локален пат Славеј-Заполжани (прва фаза)
Изградба на улично осветлување на регионалниот пат Р2335 на потегот низ населено место Славеј
Поставување на сообраќајна сигнализација на локалните патишта и улиците во општина Кривогаштани
Изградба на сточен пазар во Кривогаштани-2 фаза

ЦЕНТАР ЗА РАЗВОЈ НА ПЕЛАГОНИСКИОТ ПЛАНСКИ РЕГИОН

Регионални денови на културата во Пелагонискиот регион
Промоција на регионалното природно и културно богатство
Изведба на електрична инсталација за осветлување на сообраќајната клучка „Макази“ на регионалниот пат А-3 на делницата Битола-Ресен
Изградба на паркинг на сточен пазар во Кривогаштани 2-ра фаза
Изградба на пат до манастир Св. Наум Охридски Чудотворец во с. Болно
Зголемена енергетска ефикасност на објект СОУ Крсте Петков Мисирков Демир Хисар преку промена на постојна надворешна столарија
Развивање на прекуграничен вредносен синџир
Заеднички активности за иновативна и квалификувана прекугранична бизнис зона

Велосипедизам, пешачење и рибарење
Прекуграничен караван за храна и музика
Проект за изработка на техничка документација за обиколница околу градот Крушево
Проект за изработка на техничка документација за индустриска зона Славеј
Проект за изработка на техничка документација за изградба на пристаниште во Претор
Проект за изработка на техничка документација за пречистителна станица во Демир Хисар
Проект за изработка на техничка документација за пат Рапеш - Старавина
Проект за изработка на техничка документација за пат Стровија - Богомила
Културата во улога на територијален развој и социјална кохезија
Јакнење на регионалниот идентитет преку унапредување и заштита на културно-историското наследство во регионот
Подобрување на ефективноста на средното и високото образование и нивно доближување до потребите на пазарот на работна сила
Анализа на можностите за подобрување на поврзаноста помеѓу понудата и побарувачката на пазарот на сила во Пелагонискиот регион
Изработка на пред-физибилити Студија за искористување на биомасата за добивање на енергија во Пелагонискиот регион
Анализа на можностите за подобрување на енергетската ефикасност во јавните објекти во Пелагонискиот регион и анализа на можноста за зголемување на учеството на енергијата добиена од обновливи извори во вкупната потрошувачка на енергија во регионот
Инвестирање во регионалната конкурентност
Имплементација на Едукативната програма за маркетинг и промоција на Зоолошката Градина во Битола
Анализа на воспитно-образовните ресурси на сите нивоа на образование во Пелагонискиот регион
Поддршка на човечките ресурси и развој на “зелените” вештини за вработување
Развој на капацитетите на човековите ресурси за одржлив развој на регионот
Развој и имплементација на регионална стратегија за родови прашања
Подготовка на техничка документација за проекти за комунална инфраструктура во регионот
Подобрување на заштитата на животната средина во Пелагонискиот регион преку инвестиции во Националните паркови
Прекугранична биодиверзитетска градина
ЛАГ-овите во Пелагонија ја оформуваат својата иднина
Развивање на Стратегија за енергетика на Пелагонискиот регион
Создавање на советодавни пакети за поддршка и унапредување на примарното земјоделско производство преку конкурентните

земјоделски производи на регионот
Јакнење на капацитетите и мотивација на младите фармери во регионот
Брендирање и промоција на конкурентите земјоделски производи во регионот
Создавање на интегрирана туристичка понуда на регионот Пелагонија и нејзина промоција
Креирање на инфо-деск за ЕУ ЛЕАДЕР пристапот во Пелагонискиот регион
Создавање на услови за забрзан развој на малите и средните претпријатија во Пелагонискиот регион

Д-р Владимир Талески

**Претседател на Советот за развој на
Пелагонискиот плански регион**

